

Éterné a astrální tělo v meditaci - nebezpečí rozpolcení

Rudolf Steiner

Esoterní hodina, Mnichov, 26. srpna 1911

Zápis A

Drahé sestry a bratři! Naším úkolem je teď oslovit ducha dne, do nějž můžeme, ba musíme vložit naději, že nám bude nápomocen při našem esoterním úsilí. - Průpověď na sobotu.

*Velký, obsáhlý duchu,
jenž jsi naplňoval nekonečný prostor...*

Dále:

*Velký, obsáhlý duchu,
mé Já nechť se pozvedá zdola nahoru,
kéž Tebe tuší ve všeobsáhnutí...*

V minulé esoterní hodině jsme viděli, že éterné tělo se při meditaci rozlévá do prostoru. Tento duchovní prostor je vyplněn všemi možnými bytostmi, dobrými i špatnými, s nimiž se tu setkáváme, s nimiž se dostává do kontaktu naše éterné tělo. V každé době na něj působí jiní duchové, a ani na všech místech nepůsobí v téže době tytéž bytosti.

Ten, kdo je v Asii, má Evropu na západě; v Evropě má Asii na východě. Na různých místech ohraničují prostor jeho individuálního ducha¹ oblasti jiných (různých) bytostí. Avšak v tomto

prostoru [individuálního] ducha - tam, kde se jednotlivý člověk zdržuje - je vždy takřikajíc prázdné místo, které jako by bylo duchovními bytostmi vynecháno a které vyplňuje člověk sám. Tady vládnou proudy, působící skrze jeho čtyřčlennou bytostnost.

Kdybychom to chtěli nakreslit - jak tyto bytosti, ty dobré i ty zlé, působí v prostoru a jak je jakoby vynechán prostor, kde je člověk - vzešel by z toho následující náčrt, následující okultní znamení či signum.

V prostoru s šikmým šrafováním působí v dnešní době hlavně Duchové formy. Do člověka však vniknout nemohou. Do něj působí tři nižší hierarchie, andělé, archandělé a Duchové osobnosti. Celým prostorem této pěticipé hvězdy mohou působit jen andělé. Chceme-li si udělat představu o tom, jak dalece mohou působit archandělé, pak musíme vyčlenit tento pětiúhelník (modrá). Do tohoto pětiúhelníku se nedostanou, dostanou se jen do těchto pěti trojúhelníků (žlutá).

Chceme-li označit oblast, kam až mohou působit Duchové osobnosti, musíme kolem vrcholů pěticipé hvězdy opsat kruh. Když roztáhneme paže a představíme si kružnici, nahoře od hlavy ke špičkám prstů a odsud dále k roztaženým nohám, respektive ke špičkám prstů u nohou, kolem dokola, jsou touto čarou oddělené partie, do kterých Duchové osobnosti ještě mohou vnikat, tedy partie, jež jsou ohraničeny roztaženými rukama, hlavou a příslušnou částí kružnice atd. (zelená).

Duchové formy se už vůbec nemohou dostat až k samotnému člověku, jako by byli až ke kružnici vytlačováni silami, pracujícími v samotné čtyřčlenné bytostnosti člověka. Když se éterné tělo při meditaci rozpíná, nachází se ve všech těchto bytostech a skutečnostech, existujících ještě mimo tento kruh, až ke hvězdám; lze říci, že je rozlité ve všem, je tu bez jakékoli mezery, bez jakéhokoli přerušení. Kdybychom ho sledovali jasnozřivým pohledem, nikde bychom nespátřili jeho konec; je tu prostě všude.

Pokud v sobě žák má ale dosud vlastnosti jako lživost,

¹ V něm. orig. *seinen individuellen Geistraum*, slovo *Geistraum* je dále 130 překládáno také jako duchovní prostor. (Pozn. překl.)

neupřímnost, ctižádost atd., jak jsme o tom mluvili posledně, přecházejí tyto vlastnosti s éterným tělem do duchovního prostoru. A jestliže se zde tu a tam nachází nějaká ta špatná bytost, cítí se s ní být to špatné v nás spřízněné a jí přitahované.

S éterným tělem do duchovního prostoru ovšem přechází i tělo astrální. Je zde tendence, aby se intelektuální, myslitelská část astrálního těla z horního hrotu rozprostírala dál, citící část vpravo a vlevo ze středních hrotů a volní část dolů z obou zbývajících hrotů hvězdy.

Astrální tělo však při tomto rozpínání nezůstává tak celistvé jako tělo éterné; mohou se oddělit jednotlivé cary, které pak můžeme vidět a sledovat v prostoru. Máme-li v sobě spřízněnost s některou z takovýchto špatných bytostí, zdržujících se v prostoru, tehdy část našeho astrálního těla díky svým tužbám na této bytosti ulpí a spojí se s ní, odpoutá se od samotného astrálního těla. Astrální tělo se roztrhá na cary, na mnoho jednotlivých carů. Na nejrůznějších místech tak máme do daleka rozptýlené části svého astrálního těla, jež se nám v meditaci ukazují jako jednotlivé bytosti, o nichž pak ale nevíme, že vlastně patří k nám, a které pak vedou k omylu a klamu. Mezi těmito jednotlivými částmi našeho astrálního těla ovšem existují vlákna, která jsou spojená navzájem a také s oním pentagramem. Toto spojení je vytvářeno lidským Já.

Před mystériem na Golgotě člověk musel být opravdu velmi špatný, jestliže měl ztratit vládu nad těmito rozptýlenými astrálními kusy. Jiné bytosti v něm za tímto účelem spolupůsobily. Po události na Golgotě má člověk sám ze svého vlastního Já převzít tuto vládu. I vskutku pokročilí esoterici se mohou mýlit, jestliže tyto souvislosti náležitě nerozpoznají. Aby tomu zabránil, musí se esoterik věnovat oddanému studiu. Díky tomu, že na základě studia získá znalosti o tom, co se nachází v onom duchovním prostoru, o celém vývoji a jednotlivých vývojových stádiích Země, o stádiu Saturnu, Slunce, Měsíce a Země, o bytostech a hierarchiích, jež působily, aby člověka stvořily a uzpůsobily do takové podoby, jakou dnes má, díky

tomu může jeho Já ovládat spojení jednotlivých částí astrálního těla a je tím chráněno před omylem a klamem.

Esoterik nemá studovat sám pro sebe, ze zvědavosti a podobně, nýbrž to nejoddanější studium musí učinit svou povinností kvůli svému vývoji, vývoji lidí i světa. A když na základě intenzivního studia poznáme svou vlastní bytost, když díky tomu víme, jak a skrze co vznikla, pak pro to získáme pocit svatosti. Tento pocit pak vyjadřujeme ve větě: Z Boha jsme zrozeni - *Ex Deo nascimur*.

Jestliže se s hlubokou vroucností pronikneme tímto pocitem a necháme éterné proudy, o nichž už byla řeč v exoterní přednášce (éterizaci krve, jíž éterné proudy proudí vzhůru od srdce k hlavě, svým žhnutím a svitem obklopují mozek a uvádějí v činnost šišin-ku), zazářit jako plameny, v nichž vše osobní zanikne, jestliže cítíme, že se musíme zcela naplnit pocitem, že chceme zcela obětovat své Já2, tak jako duchové, jako se pro vývoj světa obětoval Kristus, pak se tento cit učíme vyjádřit větou: V Kristu umíráme - *In Christo morimur*.

A pak v nás zazáří jistota, že vystoupíme k Duchu, v Duchu dojdeme vzkříšení. *Per Spiritum Sanctum reviviscimus*.

Ex Deo nascimur. In Christo morimur. Per Spiritum Sanctum reviviscimus. Tak zní exoterní průpověď rosikruciana.

Vyslovuje-li tuto průpověď esoterik, zastaví se u toho, co vyjadřuje to, co označujeme slovem Kristus; toto je mu tím nejsvětějším. Dokonce ani slovem nechce zajít tak daleko; toto slovo nevyšloví

---

2 V něm. orig. *Selbst*, tedy svou osobitost vázanou na tento jeden život, své nižší Já. (Pozn. překl.)

a nechá hovořit jen cit. Tato průpověď, vysloví-li ji ve své nejhlubší meditaci pravý rosikruciánský žák, zní takto:

*Ex Deo nascimur In morimur
Per Spiritum Sanctum reviviscimus*

Pak následoval delší výklad týkající se připravovaného kongresu v Janově. Každý měl sám popřemýšlet a snažit se posoudit, jakou esoteriku slyší, dávanou Mistry moudrosti a souznění citů a zastupovanou zde dr. Steinerem. Člověk sice nemůže přijít na to, jaké jsou okultní pravdy - například na to, že byli dva chlapci Ježíšové - ale sám o tom přemýšlet by měl a také může.

Je však nesprávné, je-li určitá žijící osobnost prezentována jako inkarnace té či oné bytosti - ať už se to zakládá na pravdě či nikoli. Je jedním z nejdůležitějších okultních zákonů, aby se

takové údaje o žijících osobnostech na veřejnosti neuváděly. Něco jiného je esoterní hodina, kde lze procítit, jak to působí a jak to jednotliví lidé přijímají.

Dnes je doba, kdy lidé zvláště snadno podléhají omylům. Takovéto oznámení by způsobilo, že by došlo k omezení myšlení jednotlivých lidí. Myšlení lidí by se tím retardovalo.

Je třeba vyslovit vážné varování před takovými veřejnými oznámeními, jež jsou činěna za účelem propagandy, a vážné odmítnutí jakýchkoli požadavků na takovéto propagandě se podílet, to však s největší osobní tolerancí a pocitem míru vůči osobnostem, jež se tohoto omylu dopouštějí!

Musíme se prosazovat pravým věděním; pak se naučíme vědět a cítit, že pocházíme z ducha.

*V duchu spočíval zárodek mého těla ...
V mém těle spočívá zárodek ducha ...*

Ze zápisu B (výňatek)

[V souvislosti s tříštěním astrálního těla:] Tak tomu může být tehdy, jestliže se [astrální tělo] pevně zachytí na určitých věcech v prostoru, jež jsou mu sympatické, nebo je-li přitahováno astrálními bytostmi, ať už k dobrému, či zlému. Nachází-li se například v našem okolí špatná bytost (naznačená viz nákres), může se éterné tělo, jestliže se v důsledku vlastností působících v duši cítí být k této bytosti přitahováno, rozpínat až k ní a obejmout ji; u astrálního těla se však takovýmto rozpínáním může jeho část oddělit a bytost pak obklopit. Tak se astrální tělo může rozštěpit k víceru bytostem ve svém okolí. Tímto způsobem za sebou zanechá část své bytosti, ovšem mezi rozptýlenými, odpoutanými částmi existuje i nadále spojení. Tím vznikne také rozštěpení vědomí, neboť vědomí souvisí s astrálním tělem. Člověk se pak již necítí jako jednotná uzavřená osobnost, nýbrž jakoby rozpolcený na několik osob. Na to poukazují slova evangelia, když byla démonům, jimiž byl nemocný posedlý, položena otázka, jaké je jejich jméno, a oni odpověděli: legie.

Kdo je tedy hnán příliš silnou žádostí po okultním vývoji, aniž zároveň posiluje své Já, ten se vystavuje nebezpečí, že tímto způsobem roztrhává své astrální tělo. Člověk pak už také není schopen poznat, jaká bytost se oné části astrálního těla zmocnila, zda dobrá či zlá. Jen vážné studium, především

studium toho, co je uváděno v *Tajné vědě* v přednáškových cyklech atd., posiluje Já natolik, že opět dokáže propojit jednotlivé části (astrálního těla), ať už mezi sebou navzájem, nebo s vlastní bytostí. Ten, kdo se dostatečně oddává studiu, nepodlehne tak snadno klamu ohledně povahy bytosti, již má právě před sebou. Možnosti omylu jsou jinak velmi velké a nikdy také nebyly tak velké jako právě teď. Jednou z nejhorších věcí, kterou při tom můžeme udělat, je poukazovat [veřejně] na toho či onoho člověka jako na znovutělení té či oné osobnosti; je to totiž něco, co nelze dokázat, a vede to k ničení intelektu, který se má právě teď rozvíjet.

GA 266/II